

## Передмова

Матеріал посібника укладено відповідно до чинних програми та підручників з математики для 3 класу. Він містить завдання арифметичного, алгебраїчного та геометричного змісту; завдання, пов'язані з величинами та частинами; текстові задачі та творчі завдання. Мета посібника — доповнити й урізноманітнити систему вправ підручників.

Усі завдання посібника згруповано в 7 розділів, які відповідають основним змістовим лініям Державного стандарту з математики для початкових класів:

1. Вирази
2. Задачі у концентрі «Сотня»
3. Задачі у концентрі «Тисяча»
4. Задачі алгебраїчного змісту
5. Задачі геометричного змісту
6. Частини.
7. Величини

За змістом завдань кожний розділ поділено на кілька рубрик. Наприклад, у розділі «Вирази» є рубрики «Знайди значення виразів», «Порівняй» та інші. Посібник покликаний забезпечити учителів додатковим матеріалом для наповнення уроків; слугувати джерелом вправ для формування диференційованих домашніх завдань. Учням, які працюють у швидшому темпі, збірник дасть змогу працювати продуктивніше. Батькам — допоможе тренувати дітей виконувати завдання певного виду.

# 1. Вирази

## Сотня

*Знайди значення виразів*

- |    |                |                |                |            |
|----|----------------|----------------|----------------|------------|
| 1. | $38 + 1$       | $81 - 1$       | $40 + 60$      | $90 - 70$  |
|    | $99 - 1$       | $90 - 1$       | $20 + 80$      | $80 - 40$  |
|    | $60 + 1$       | $90 - 10$      | $100 - 70$     | $60 + 30$  |
|    | $60 - 1$       | $50 + 10$      | $30 + 30$      | $100 - 90$ |
| 2. | $90 + 9$       | $60 + 3$       | $29 + 1$       | $30 + 4$   |
|    | $4 + 40$       | $60 + 30$      | $79 + 1$       | $52 - 50$  |
|    | $57 - 50$      | $60 - 30$      | $70 - 1$       | $52 - 2$   |
|    | $64 - 4$       | $68 - 8$       | $30 + 40$      | $3 + 90$   |
| 3. | $55 + 30$      | $32 + 6$       | $81 + 18$      | $45 + 4$   |
|    | $76 - 13$      | $48 - 10$      | $69 - 5$       | $77 - 55$  |
|    | $58 - 30$      | $96 - 5$       | $57 - 24$      | $99 - 32$  |
|    | $24 + 24$      | $14 + 72$      | $22 + 65$      | $86 + 13$  |
| 4. | $80 + 20 - 1$  | $80 - 50 - 1$  | $100 - 50 + 3$ |            |
|    | $60 + 5 - 1$   | $70 + 7 + 1$   | $9 + 50 + 1$   |            |
|    | $34 - 4 - 1$   | $4 + 80 + 1$   | $63 - 3 + 5$   |            |
|    | $37 + 1 - 8$   | $67 - 60 + 10$ | $80 - 1 - 70$  |            |
| 5. | $33 - 10 + 4$  | $32 + 27 - 3$  | $65 + 30 - 51$ |            |
|    | $100 - 1 - 38$ | $59 + 1 + 40$  | $27 + 2 - 19$  |            |
|    | $76 - 16 + 28$ | $14 + 45 - 8$  | $77 - 66 + 50$ |            |
|    | $90 - 1 - 15$  | $53 + 35 - 60$ | $52 + 36 - 40$ |            |
| 6. | $43 + 35 - 26$ | $37 - 25 + 36$ | $88 - 62 + 53$ |            |
|    | $87 - 5 - 31$  | $21 + 45 + 33$ | $99 - 42 - 42$ |            |
|    | $13 + 4 + 12$  | $22 + 45 - 33$ | $38 + 11 - 27$ |            |
|    | $97 - 43 + 25$ | $74 + 25 - 55$ | $75 - 13 - 42$ |            |

- |     |                  |                  |                  |
|-----|------------------|------------------|------------------|
| 7.  | $11 - 2 - 5$     | $9 + 3 + 26$     | $9 + 2 + 77$     |
|     | $65 - 54 - 2$    | $12 - 3 + 60$    | $11 - 3 + 71$    |
|     | $8 + 3 + 40$     | $9 + 2 - 3$      | $12 - 3 + 2$     |
|     | $11 - 2 + 3$     | $8 + 3 - 2$      | $88 - 76 - 3$    |
| 8.  | $12 - 3 + 5$     | $12 - 5 + 4$     | $13 - 5 + 4$     |
|     | $7 + 5 - 4$      | $9 + 4 + 35$     | $12 - 5 + 5$     |
|     | $8 + 4 - 4$      | $7 + 5 - 4$      | $8 + 3 - 5$      |
|     | $11 - 5 + 33$    | $8 + 3 - 2$      | $14 - 5 - 7$     |
| 9.  | $11 - (5 + 4)$   | $12 - (7 + 2)$   | $18 - (12 - 3)$  |
|     | $8 + (15 - 6)$   | $16 - (14 - 7)$  | $6 + (6 + 6)$    |
|     | $4 + (6 + 3)$    | $15 - (15 - 6)$  | $9 + (13 - 4)$   |
|     | $14 - (13 - 5)$  | $5 + (17 - 8)$   | $8 + (15 - 7)$   |
| 10. | $76 - (8 + 8)$   | $33 + (12 - 6)$  | $34 + (23 + 12)$ |
|     | $53 + (13 - 9)$  | $32 + (8 + 9)$   | $99 - (44 + 33)$ |
|     | $42 + (8 + 6)$   | $78 - (85 - 42)$ | $48 - (24 - 12)$ |
|     | $12 - (59 - 55)$ | $36 + (59 - 37)$ | $97 - (12 - 7)$  |
| 11. | $35 + 49$        | $19 + 72$        | $39 + 59$        |
|     | $39 + 22$        | $18 + 53$        | $58 + 24$        |
|     | $67 + 14$        | $47 + 28$        | $64 + 28$        |
|     | $57 + 27$        | $48 + 18$        | $24 + 37$        |
| 12. | $17 + 54$        | $28 + 19$        | $19 + 16$        |
|     | $25 + 36$        | $17 + 74$        | $25 + 38$        |
|     | $29 + 68$        | $18 + 73$        | $27 + 56$        |
|     | $35 + 37$        | $14 + 48$        | $29 + 34$        |
| 13. | $7 + 89$         | $29 + 7$         | $78 + 3$         |
|     | $47 + 6$         | $75 + 7$         | $74 + 8$         |
|     | $22 + 9$         | $3 + 78$         | $9 + 84$         |
|     | $9 + 43$         | $44 + 9$         | $66 + 8$         |

<b>Передмова</b> .....	3
<b>1. Вирази</b> .....	4
Сотня .....	4
Тисяча .....	19
<b>2. Задачі в концентрі «Сотня»</b> .....	29
Прості задачі .....	29
<i>Задачі на знаходження частини від числа</i> .....	29
<i>Задачі на знаходження цілого за відомою його частиною</i> ...	29
<i>Задачі з трійками взаємопов'язаних величин</i> .....	30
<i>Задачі на знаходження початку, тривалості або кінця події</i> .....	31
Складені задачі .....	31
<i>Задачі, утворені розширенням задач на дві дії</i> .....	31
<i>Задачі на знаходження суми двох добутоків та обернені до них</i> .....	35
<i>Задачі на знаходження різниці двох добутоків та обернені до них</i> .....	37
<i>Задачі на знаходження частки двох добутоків та обернені до них</i> .....	38
<i>Задачі на знаходження різниці двох часток</i> .....	39
<i>Задачі на знаходження частки двох часток</i> .....	39
<i>Задачі на знаходження четвертого пропорційного</i> .....	40
<i>Задачі, які включають подвійне зведення до одиниці</i> .....	41
<i>Розширені задачі на основі задач на знаходження четвертого пропорційного</i> .....	42
<i>Задачі на спільну роботу</i> .....	44
<i>Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків</i> .....	46
<i>Задачі з логічним навантаженням</i> .....	46
Творча робота над задачами .....	52
<b>3. Задачі в концентрі «Тисяча»</b> .....	65
Прості задачі .....	65
<i>Задачі на знаходження частини від числа та числа за його частиною</i> .....	65
<i>Задачі з трійками взаємопов'язаних величин</i> .....	66
Складені задачі .....	66

Задачі, утворені розширенням задач на 2 дії .....	66
Задачі на знаходження суми двох добутків .....	69
та обернені до них .....	69
Задачі на знаходження різниці двох добутків та обернені до них .....	71
Задачі на знаходження частки двох добутків та обернені до них .....	72
Задачі на знаходження різниці двох часток .....	73
Задачі на знаходження частки двох часток .....	73
Задачі на знаходження четвертого пропорційного .....	74
Задачі, які включають подвійне зведення до одиниці .....	75
Розширення задач на знаходження четвертого пропорційного .....	76
Задачі на спільну роботу .....	78
Задачі на знаходження трьох чисел за їх сумою та сумами двох доданків .....	80
Задачі з логічним навантаженням .....	81
Творча робота над задачами .....	83
<b>4. Алгебраїчний матеріал .....</b>	<b>95</b>
Числові вирази .....	95
Рівності та нерівності .....	96
Вирази зі змінною .....	107
Рівняння .....	109
Нерівності зі змінною .....	111
Задачі з буквеними даними. Розв'язування задач складанням рівнянь .....	112
Задачі з буквеними даними .....	112
Розв'язування задач складанням рівняння.....	114
<b>5. Геометричний матеріал .....</b>	<b>115</b>
Задачі на обчислення .....	115
Задачі на розпізнавання і дослідження .....	118
Задачі з логічним навантаженням .....	124
<b>6. Частини .....</b>	<b>127</b>
Розпізнавання і порівняння частин .....	127
Задачі на знаходження частини від числа і числа за його частиною.....	128

<b>7. Величини</b> .....	<b>129</b>
Довжина .....	129
Маса .....	134
Час. Користування годинником і табелем-календарем ....	136
Місткість. Вартість .....	139
<b>Відповіді</b> .....	<b>141</b>